

DECYZJA KOMISJI**z dnia 24 czerwca 2011 r.****ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE smarom***(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 4447)***(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2011/381/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 8 ust. 2,

po konsultacji z Komitetem Unii Europejskiej ds. Oznakowania Ekologicznego,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Na mocy rozporządzenia (WE) nr 66/2010 oznakowanie ekologiczne UE można przyznawać produktom o ograniczonym poziomie wpływu na środowisko w ciągu ich całego cyklu życia.
- (2) Rozporządzenie (WE) nr 66/2010 stanowi, że określone kryteria oznakowania ekologicznego UE należy ustalać w odniesieniu do określonych grup produktów.
- (3) Decyzją Komisji 2005/360/WE ⁽²⁾ ustanowiono kryteria ekologiczne oraz związane z nimi wymogi dotyczące oceny i weryfikacji dla smarów, które są ważne do dnia 30 czerwca 2011 r.
- (4) Powyższe kryteria zostały poddane dalszemu przeglądowi w świetle postępu technicznego. Nowe kryteria, jak również związane z nimi wymogi w zakresie oceny i weryfikacji, powinny obowiązywać przez cztery lata od dnia przyjęcia niniejszej decyzji.
- (5) Decyzję 2005/360/WE należy zastąpić w celu zachowania przejrzystości.
- (6) Należy przewidzieć okres przejściowy dla producentów wytwarzających produkty, którym przyznano oznakowanie ekologiczne UE dla smarów w oparciu o kryteria określone w decyzji 2005/360/WE, tak aby zapewnić im wystarczający czas na dostosowanie produktów do zrewidowanych kryteriów i wymogów. Do dnia, z którym decyzja 2005/360/WE straci moc, producenci ci powinni mieć również możliwość składania wniosków w oparciu o kryteria określone we wspomnianej decyzji lub w oparciu o kryteria określone w niniejszej decyzji.

- (7) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią Komitetu powołanego zgodnie z art. 16 rozporządzenia (WE) nr 66/2010,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Grupa produktów „smary” obejmuje następujące kategorie:

Kategoria 1: płyny hydrauliczne i oleje przekładniowe do ciągników

Kategoria 2: smary stałe i smary stałe do tulei wału śrubowego

Kategoria 3: oleje do pił łańcuchowych, środki antyadhezyjne do betonu, smary do lin stalowych, oleje do tulei wału śrubowego oraz inne smary podlegające całkowitemu zużyciu

Kategoria 4: oleje do dwusuwów

Kategoria 5: oleje przemysłowe i oleje do przekładni zębatych okrętowych.

Artykuł 2

Do celów niniejszej decyzji stosuje się następujące definicje:

- 1) „smar” oznacza mieszaninę złożoną z płynów bazowych i dodatków;
- 2) „płyn bazowy” oznacza płyn smarujący, którego przepływ, starzenie, smarowność i właściwości przeciwzużyciowe, a także właściwości dotyczące zawiesiny zanieczyszczeń nie zostały ulepszone za pomocą dodatku lub dodatków;
- 3) „substancja” oznacza pierwiastek chemiczny i jego związki w stanie naturalnym lub otrzymane za pomocą procesu produkcyjnego, łącznie z dodatkami koniecznymi dla zachowania stabilności produktów i zanieczyszczeniami powstałymi wskutek zastosowanych procesów, lecz z wyłączeniem dowolnego rozpuszczalnika, który może zostać oddzielony bez wpływu na stabilność substancji lub bez zmiany jej składu;
- 4) „zagęszczacz” oznacza co najmniej jedną substancję znajdującą się w płynie bazowym używaną do zagęszczania lub modyfikowania reologii płynu smarującego lub smaru stałego;

⁽¹⁾ Dz.U. L 27 z 30.1.2010, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 118 z 5.5.2005, s. 26.

- 5) „główny składnik” oznacza dowolną substancję, która stanowi więcej niż 5 % masy smaru;
- 6) „dodatek” oznacza substancję lub mieszaninę, której podstawowe działanie to poprawa przepływu, starzenia, smarowości, właściwości przeciwzużyciowych lub zawiesiny zanieczyszczeń;
- 7) „smar stały” oznacza mieszaninę stałą lub półstałą, która składa się z zagęszczacza i może zawierać inne składniki posiadające specjalne właściwości w smarze płynnym.

Artykuł 3

Aby otrzymać oznakowanie ekologiczne UE na mocy rozporządzenia (WE) nr 66/2010, produkt musi należeć do grupy produktów „smary” określonej w art. 1 niniejszej decyzji oraz musi spełniać kryteria oraz związane z nimi wymogi w zakresie oceny i weryfikacji określone w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 4

Kryteria ekologiczne dla grupy produktów „smary” oraz związane z nimi wymogi w zakresie oceny i weryfikacji obowiązują przez cztery lata od daty przyjęcia niniejszej decyzji.

Artykuł 5

Do celów administracyjnych grupie produktów „smary” przydziela się numer kodu „027”.

Artykuł 6

Decyzja 2005/360/WE traci moc.

Artykuł 7

1. W drodze odstępstwa od przepisów art. 6 wnioski o oznakowanie ekologiczne UE dla produktów należących do grupy produktów „smary”, złożone przed dniem przyjęcia niniejszej decyzji, podlegają ocenie zgodnie z warunkami określonymi w decyzji 2005/360/WE.

2. Wnioski o oznakowanie ekologiczne UE dla produktów należących do grupy produktów „smary”, złożone od dnia przyjęcia niniejszej decyzji, ale najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r., mogą opierać się albo na kryteriach określonych w decyzji 2005/360/WE, albo na kryteriach określonych w niniejszej decyzji. Wnioski te ocenia się zgodnie z kryteriami, na których się opierają.

3. Jeżeli oznakowanie ekologiczne UE zostało przyznane na podstawie wniosku ocenianego zgodnie z kryteriami określonymi w decyzji 2005/360/WE, może ono być używane przez 12 miesięcy od dnia przyjęcia niniejszej decyzji.

Artykuł 8

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 czerwca 2011 r.

W imieniu Komisji
Janez POTOČNIK
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

RAMY

Cel kryteriów

Niniejsze kryteria służą przede wszystkim do propagowania produktów, których oddziaływanie na wodę i glebę w trakcie użytkowania jest ograniczone i które zawierają dużą część materiału pochodzenia biologicznego.

KRYTERIA

1. Substancje i mieszaniny wyłączone bądź ograniczone
2. Wyłączenie szczególnych substancji
3. Dodatkowe wymogi dotyczące toksyczności dla organizmów wodnych
4. Potencjał biodegradowalności i biokumulacji
5. Surowce odnawialne
6. Minimalne parametry techniczne
7. Informacje umieszczone na oznakowaniu ekologicznym UE

Wymogi w zakresie oceny i weryfikacji

a) Wymogi

W ramach każdego kryterium wskazano szczegółowe wymogi w zakresie oceny i weryfikacji.

Jeśli od wnioskodawcy wymaga się, aby dostarczył właściwemu organowi deklarację, dokumentację, analizy, raporty z testów lub inne dowody na zgodność z kryteriami, rozumie się przez to, że w zależności od przypadku mogą one pochodzić od wnioskodawcy i/lub jego dostawcy(-ów) i/lub ich dostawcy(-ów) itp.

Dostawca dodatku, zagęszczacza lub płynu bazowego może przekazać odpowiednie informacje bezpośrednio właściwemu organowi.

W miarę możliwości badania należy przeprowadzać w laboratoriach spełniających wymogi ogólne normy EN ISO 17025 lub normy jej równoważnej.

W stosownych przypadkach metody testowe inne niż te wskazane dla każdego z kryteriów mogą być stosowane, jeśli właściwy organ oceniający wniosek uzna je za metody równoważne.

W stosownych przypadkach właściwe organy mogą wymagać odpowiedniej dokumentacji, a także mogą przeprowadzać niezależne badania weryfikacyjne.

Ogólny plan oceny dowolnej substancji składowej produktu smarowego podano w tabeli 1.

b) Progi pomiarowe

Wszystkie substancje składowe, które wynoszą powyżej 0,010 % (wartość procentowa masy) i które zostały celowo dodane lub celowo wytworzone po dowolnej reakcji chemicznej w stosowanym smarze, należy jednoznacznie określić, podając ich nazwy i stężenia masowe, w których występują, a w odpowiednich przypadkach – numer rejestru CAS oraz rejestru WE.

Kryteria stosuje się:

- do stosowanego smaru w przypadku kryterium 1 lit. a), 6 oraz 7,
- do każdej określonej substancji celowo dodanej lub wytworzonej powyżej 0,010 % (wartość procentowa masy) w przypadku kryterium 1 lit.b) oraz 2,
- do każdej określonej substancji celowo dodanej lub wytworzonej powyżej 0,10 % (wartość procentowa masy) w przypadku kryterium 3, 4 oraz 5.

Ponadto jeżeli kryteria 3 oraz 4 nie mają zastosowania, łączna część określonych substancji nie przekracza 0,5 % (wartość procentowa masy).

KRYTERIA DOTYCZĄCE OZNAKOWANIA EKOLOGICZNEGO UE

Kryterium 1 – Substancje i mieszaniny wyłączone bądź ograniczone

a) Substancje i mieszaniny niebezpieczne

Zgodnie z art. 6 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 66/2010 w sprawie oznakowania ekologicznego UE produkt ani żadna z jego części nie może zawierać substancji (w jakiegokolwiek formie, w tym nanoform) spełniających kryteria klasyfikacji do poniższych zwrotów określających zagrożenie lub zwrotów R wskazujących rodzaj zagrożenia zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 ⁽¹⁾ lub dyrektywą Rady 67/548/EWG ⁽²⁾ ani substancji, o których mowa w art. 57 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾. Poniższe zwroty R wskazujące rodzaj zagrożenia odnoszą się na ogół do substancji. W przypadku nanoform, które celowo dodano do produktu, należy udowodnić zgodność z niniejszym kryterium w odniesieniu do każdego stężenia.

Wykaz zwrotów określających zagrożenie i zwrotów R wskazujących rodzaj zagrożenia:

Zwrot określający zagrożenie ⁽¹⁾	Zwrot R wskazujący rodzaj zagrożenia ⁽²⁾
H300 Połknięcie grozi śmiercią	R28
H301 Działa toksycznie po połknięciu	R25
H304 Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią	R65
H310 Grozi śmiercią w kontakcie ze skórą	R27
H311 Działa toksycznie w kontakcie ze skórą	R24
H330 Wdychanie grozi śmiercią	R26
H331 Działa toksycznie w następstwie wdychania	R23
H340 Może powodować wady genetyczne	R46
H341 Podejrzewa się, że powoduje wady genetyczne	R68
H350 Może powodować raka	R45
H350i Wdychanie może powodować raka	R49
H351 Podejrzewa się, że powoduje raka	R40
H360F Może działać szkodliwie na płodność	R60
H360D Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki	R61
H360FD Może działać szkodliwie na płodność. Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki	R60; R61; R60-61
H360Fd Może działać szkodliwie na płodność. Podejrzewa się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki	R60-R63
H360Df Może działać szkodliwie na dziecko w łonie matki. Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność	R61-R62
H361f Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność	R62
H361d Podejrzewa się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki	R63
H361fd Podejrzewa się, że działa szkodliwie na płodność. Podejrzewa się, że działa szkodliwie na dziecko w łonie matki	R62-63
H362 Może działać szkodliwie na dzieci karmione piersią	R64
H370 Powoduje uszkodzenie narządów	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Może spowodować uszkodzenie narządów	R68/20; R68/21; R68/22

⁽¹⁾ Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. 196 z 16.8.1967, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1.

Zwrot określający zagrożenie ⁽¹⁾	Zwrot R wskazujący rodzaj zagrożenia ⁽²⁾
H372 Powoduje uszkodzenie narządów w następstwie długotrwałego lub powtarzanego narażenia	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Może spowodować uszkodzenie narządów w następstwie długotrwałego lub powtarzanego narażenia	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne	R50
H410 Działa bardzo toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki	R50-53
H411 Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki	R51-53
H412 Działa szkodliwie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki	R52-53
H413 Może powodować długotrwałe szkodliwe skutki dla organizmów wodnych	R53
EUH059 Stwarza zagrożenie dla warstwy ozonowej	R59
EUH029 W kontakcie z wodą uwalnia toksyczne gazy	R29
EUH031 W kontakcie z kwasami uwalnia toksyczne gazy	R31
EUH032 W kontakcie z kwasami uwalnia bardzo toksyczne gazy	R32
EUH070 Działa toksycznie w kontakcie z oczami	R39-41

⁽¹⁾ Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008.

⁽²⁾ Zgodnie z dyrektywą 67/548/EWG.

Niniejsze kryterium ma również zastosowanie do następujących zwrotów określających zagrożenie i zwrotów R wskazujących rodzaj zagrożenia:

Zwrot określający zagrożenie ⁽¹⁾	Zwrot R wskazujący rodzaj zagrożenia ⁽²⁾
H334 Może powodować objawy alergii lub astmy lub trudności w oddychaniu w następstwie wdychania	R42
H317 Może powodować reakcję alergiczną skóry	R43
H314 Powoduje poważne oparzenia skóry i uszkodzenia oczu	R34; R35
H319 Działa drażniąco na oczy	R36
H315 Działa drażniąco na skórę	R38
EUH066 Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry	R66
H336 Może spowodować senność lub zawroty głowy	R67

⁽¹⁾ Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008.

⁽²⁾ Zgodnie z dyrektywą 67/548/EWG.

Substancje lub mieszaniny, których cechy zmieniają się po przetworzeniu (np. nie są już biodostępne, przeszły modyfikację chemiczną) w taki sposób, że określone zagrożenie już nie występuje, są wyłączone z powyższego wymogu.

Stężenia graniczne dla substancji spełniających kryteria art. 57 lit. a), b) lub c) rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 nie przekraczają 0,010 % (wartość procentowa masy). Jeżeli dla substancji spełniających kryteria określone w art. 57 lit. a), b) lub c) wskazano specyficzne stężenia graniczne, nie przekraczają one jednej dziesiątej (1/10) najniższej wskazanej wartości specyficznego stężenia, chyba że wartość ta spada poniżej 0,010 % (wartość procentowa masy).

Odstępstwa od kryterium 1 lit. a) podano w tabeli 1.

Ocena i weryfikacja kryterium: Wnioskodawca dostarcza właściwemu organowi dokładny skład produktu. Wnioskodawca wykazuje zgodność substancji zawartych w produkcie z niniejszym kryterium na podstawie informacji obejmujących co najmniej informacje określone w załączniku VII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006. Takie informacje są charakterystyczne dla określonej formy substancji, w tym nanoform, zastosowanej w produkcie. W tym celu wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z powyższym kryterium wraz z wykazem składników oraz odnośnymi kartami charakterystyki zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 dla produktu, jak również dla wszystkich substancji wymienionych w składzie (składach). Stężenia graniczne określa się w kartach charakterystyki zgodnie z art. 31 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006.

Dostępne dane powinny być wystarczające, aby umożliwić ocenę zagrożenia dla środowiska (wskazanego przez zwroty określające zagrożenie H400–H413 lub zwroty R wskazujące rodzaj zagrożenia: R50, R50/53, R51/53, R52, R52/53, R53) produktu zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 lub dyrektywą 67/548/EWG oraz dyrektywą 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾.

Ocena produktu pod kątem zagrożenia dla środowiska jest przeprowadzana metodą tradycyjną zgodnie z załącznikiem III do dyrektywy 1999/45/WE lub metodą sumowania zgodnie z sekcją 4.1.3.5.2 rozporządzenia (WE) nr 1272/2008. Jednakże zgodnie z częścią C załącznika III do dyrektywy 1999/45/WE lub zgodnie z sekcją 4.1.3.3 rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 wyniki testów mieszaniny (albo mieszaniny produktu albo pakietu dodatków) jako takie mogą być stosowane do modyfikacji klasyfikacji dotyczącej toksyczności dla organizmów wodnych, które uzyskano by przy użyciu metody tradycyjnej lub metody sumowania.

b) Substancje wymienione zgodnie z art. 59 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006

Nie przyznaje się odstępstwa od wyłączenia przewidzianego w art. 6 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 66/2010 w stosunku do substancji określonych jako substancje wzbudzające szczególnie duże obawy i uwzględnionych w wykazie, o którym mowa w art. 59 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006, znajdujących się w mieszaninach w stężeniu powyżej 0,010 % (wartość procentowa masy).

Ocena i weryfikacja: Wykaz substancji określonych jako substancje wzbudzające szczególne obawy i umieszczonych na liście kandydackiej zgodnie z art. 59 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 jest dostępny na stronie internetowej:

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp.

Odniesienia do tego wykazu dokonuje się z datą wniosku.

Stężenia graniczne określa się w kartach charakterystyki zgodnie z pkt 3.2.1 lit. c) załącznika II do rozporządzenia (UE) Komisji nr 453/2010 ⁽²⁾.

Kryterium 2 – Wyłączenie szczególnych substancji

Następujące określone substancje nie są dozwolone w ilościach przekraczających 0,010 % (wartość procentowa masy) produktu końcowego:

- substancje znajdujące się na unijnym wykazie priorytetowych substancji w dziedzinie polityki wodnej zamieszczonym w załączniku X do dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾ zmienionej decyzją nr 2455/2001/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾ oraz na liście substancji chemicznych OSPAR dla działań priorytetowych (http://www.ospar.org/content/content.asp?menu=00950304450000_000000_000000),
- związki organiczne fluorowców oraz związki azotynów,
- metale lub związki metali z wyjątkiem sodu, potasu, magnezu i wapnia. W przypadku zagęszczaczy stosowane mogą być także związki litu i/lub glinu do stężeń ograniczonych przez inne kryteria, o których mowa w załączniku do niniejszej decyzji.

Ocena i weryfikacja: zgodność z niniejszymi wymogami jest potwierdzana na piśmie i podpisana przez wnioskodawcę.

Kryterium 3 – Dodatkowe wymogi dotyczące toksyczności dla organizmów wodnych

Wnioskodawca wykazuje zgodność poprzez spełnienie wymogów kryterium 3.1 albo kryterium 3.2.

Kryterium 3.1 – Wymogi dotyczące smaru i jego głównych składników

Przedstawia się dane dotyczące ostrej toksyczności dla organizmów wodnych w odniesieniu do głównych składników i mieszaniny.

Dane dotyczące ostrej toksyczności dla organizmów wodnych w odniesieniu do każdego głównego składnika podaje się na każdym z dwóch następujących poziomów troficznych: algi i rozwielitki ⁽⁵⁾. Stężenie krytyczne dla ostrej toksyczności każdego z głównych składników dla organizmów wodnych powinno wynosić co najmniej 100 mg/l.

Dane dotyczące ostrej toksyczności dla organizmów wodnych w odniesieniu do stosowanego smaru podaje się na każdym z trzech następujących poziomów troficznych: algi, rozwielitki i ryby. Stężenie krytyczne dla ostrej toksyczności smaru z kategorii 1 i 5 dla organizmów wodnych powinno wynosić co najmniej 100 mg/l, a smaru z kategorii 2, 3 i 4 co najmniej 1 000 mg/l.

W tabeli 2 podsumowano wymogi dla różnych kategorii smarów zgodnie z kryterium 3.1.

⁽¹⁾ Dz.U. L 200 z 30.7.1999, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 133 z 31.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2001, s. 1.

⁽⁵⁾ W całej niniejszej decyzji rozwielitki mogą zostać zastąpione przez skorupiaki w przypadku danych dotyczących morza.

Ocena i weryfikacja: Dopuszcza się dane dotyczące toksyczności dla wód morskich albo dane dotyczące toksyczności dla wód słodkich. Badania prowadzi się zgodnie z odpowiednimi gatunkami badawczymi określonymi w następujących wytycznych i przy ich użyciu: ISO/DIS 10253 lub OECD 201 lub część C.3 załącznika do rozporządzenia Rady (WE) nr 440/2008 ⁽¹⁾ w przypadku alg, ISO TC 147/SC5/WG2 lub OECD 202 lub część C.2 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 w przypadku rozwielitek oraz OECD 203 lub część C.1 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 w przypadku ryb. Dozwolone są również równoważne metody badań uzgodnione z właściwym organem. Dopuszcza się wyłącznie (72-godz.) E_rC50 w przypadku alg, (48-godz.) EC50 w przypadku rozwielitek oraz (96-godz.) LC50 w przypadku ryb.

Kryterium 3.2 – Wymogi dotyczące każdej określonej substancji powyżej 0,10 % (wartość procentowa masy)

Wyniki badań dotyczących toksyczności przewlekłej w formie danych dotyczących najwyższego stężenia, przy którym nie obserwuje się szkodliwych zmian (NOEC), podaje się na każdym z dwóch następujących poziomów troficznych: rozwielitki i ryby.

Jeżeli brak wyników badań dotyczących toksyczności przewlekłej, podaje się badania dotyczące ostrej toksyczności dla organizmów wodnych na każdym z dwóch następujących poziomów troficznych: algi i rozwielitki. Jedna substancja – lub większa ich liczba – wykazująca pewien stopień toksyczności dla organizmów wodnych jest dopuszczalna w każdej z pięciu kategorii smarów dla łącznego stężenia masowego zgodnie z tabelą 1.

Ocena i weryfikacja: Dane dotyczące najwyższego stężenia, przy którym nie obserwuje się szkodliwych zmian (NOEC), na dwóch poziomach troficznych – rozwielitki i ryby – określa się za pomocą następujących metod badań: część C.20 oraz część C.14 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 odpowiednio w przypadku rozwielitek i ryb lub równoważnych metod badań uzgodnionych z właściwym organem.

W przypadku alg i rozwielitek dopuszcza się dane dotyczące ostrej toksyczności dla wód morskich albo dane dotyczące ostrej toksyczności dla wód słodkich. Badania w wodzie morskiej prowadzi się zgodnie z odpowiednimi gatunkami badawczymi określonymi w następujących wytycznych i przy ich użyciu: ISO/DIS 10253 lub OECD 201, lub część C.3 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 w przypadku alg, ISO TC 147/SC5/WG2 lub OECD 202 lub część C.2 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 w przypadku rozwielitek oraz OECD 203 lub część C.1 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 w przypadku ryb. Dozwolone są również równoważne metody badań uzgodnione z właściwym organem. Dopuszcza się wyłącznie (72-godz.) E_rC50 w przypadku alg i (48-godz.) EC50 w przypadku rozwielitek.

Ocena i weryfikacja kryteriów 3.1 oraz 3.2: Sprawozdania z badań wysokiej jakości lub dane z literatury (badania zgodne z dopuszczalnymi protokołami i DPL), w tym odesłania, przedkłada się właściwemu organowi, wykazując zgodność z wymogami przedstawionymi w tabeli 1 odnośnie do toksyczności dla organizmów wodnych.

W przypadku substancji lub mieszanin słabo rozpuszczalnych (< 10 mg/l) w celu określenia toksyczności dla organizmów wodnych można zastosować metodę WAF (Water Accommodated Fraction). Określony stopień obciążenia, czasem określany jako LL50 oraz związany z obciążeniem śmiertelnym, można zastosować bezpośrednio w kryteriach klasyfikacji. Mieszanina WAF jest zgodna z zaleceniami zawartymi w jednym z następujących wytycznych: Raport Techniczny ECETOC nr 20 (1986), załącznik III do dokumentu OECD 1992 301 lub dokumentu z wytycznymi ISO: ISO 10634 lub ASTM D6081-98 (Standardowe praktyki dotyczące przeprowadzania testów na toksyczność dla organizmów wodnych dla smarów: przygotowanie próbki oraz interpretacja wyników lub metody równoważne). Ponadto wykazanie braku toksyczności danej substancji przy limicie rozpuszczalności w wodzie uznaje się za spełnienie wymogów niniejszego kryterium.

Badania toksyczności dla organizmów wodnych nie trzeba przeprowadzać, jeżeli:

- klasyfikację substancji, płynu bazowego lub dodatku podano już w wykazie klasyfikacji substancji smarowych, lub
- można przedstawić ważne świadectwo zgodności wystawione przez właściwy organ, lub
- jest mało prawdopodobne, aby substancja przeniknęła przez błony biologiczne, gdy MM > 800 g/mol lub średnica cząsteczki > 1,5 nm (> 15 Å), lub
- substancja jest polimerem i masa cząsteczkowa frakcji poniżej 1 000 g/mol wynosi mniej niż 1 % lub
- substancja jest nierozpuszczalna w wodzie (rozpuszczalność w wodzie < 10 µg/l),

gdź takich substancji nie uważa się za toksyczne dla alg i rozwielitek w systemie wodnym.

W stosownym przypadku należy określić rozpuszczalność substancji w wodzie zgodnie z OECD 105 lub równoważnymi metodami badań.

Masę cząsteczkową frakcji poniżej 1 000 g/mol polimeru określa się zgodnie z częścią A.19 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 lub równoważnymi metodami badań.

Kryterium 4 – Potencjał biodegradowalności i biokumulacji

Wymogi dotyczące potencjału biodegradowalności i biokumulacji należy spełnić w odniesieniu do każdej określonej substancji powyżej 0,10 % (wartość procentowa masy).

Smar nie może zawierać substancji, które są zarówno niebiodegradowalne, jak i (potencjalnie) biokumulatywne.

⁽¹⁾ Dz.U. L 142 z 31.5.2008, s. 1.

Jednakże smar może zawierać jedną substancję lub więcej substancji, które ulegają biodegradacji w pewnym stopniu oraz potencjalnie lub rzeczywiście ulegają biokumulacji do łącznego stężenia masowego, jak podaje tabela 1.

Ocena i weryfikacja: Należy wykazać zgodność z kryteriami, dostarczając następujących informacji:

Sprawozdania z badań wysokiej jakości lub dane z literatury (badania zgodne z dopuszczalnymi protokołami i DPL), w tym odesłania dotyczące biodegradowalności, a w odpowiednich przypadkach (potencjalnej) biokumulacji każdej substancji składowej.

4.1. Biodegradacja

Substancję uważa się za *ulegającą biodegradacji całkowitej* (tlenowej), jeśli:

1. W trwającym 28 dni badaniu nad biodegradacją zgodnie z częścią C.4 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008, OECD 306 lub OECD 301 osiągnięte są następujące poziomy biodegradacji:

- w badaniach nad biodegradacją całkowitą z wykorzystaniem rozpuszczonego węgla organicznego $\geq 70\%$,
- w badaniach nad biodegradacją całkowitą w oparciu o niedobór tlenu lub wytwarzanie dwutlenku węgla $\geq 60\%$ teoretycznych wartości maksymalnych.

W powyższych badaniach nad biodegradacją całkowitą „zasada 10-dniowego okna” nie zawsze ma zastosowanie. Jeśli substancja osiąga poziom biodegradacji w ciągu 28 dni, ale nie w ciągu 10 dni, zakłada się wolniejsze tempo biodegradacji.

2. Stosunek BOD5/ThOD lub BOD5/COD $\geq 0,5$. Stosunek BOD5/(ThOD lub COD) można zastosować tylko wtedy, gdy nie ma dostępnych danych opartych na części C.4 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008, OECD 306 lub OECD 310 lub innych równoważnych metodach badań. BOD5 należy ocenić zgodnie z częścią C.5 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 lub równoważnymi metodami badań, natomiast COD zgodnie z częścią C.6 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 lub równoważnymi metodami.

Substancję uważa się za *ulegającą potencjalnej biodegradacji*, jeśli ulega:

- biodegradacji $> 70\%$ zgodnie z częścią C.9 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008, badaniem OECD 302 C na potencjalną biodegradację lub równoważnymi metodami, lub
- biodegradacji $> 20\%$, ale $< 60\%$ po 28 dniach zgodnie z częścią C.4 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008, OECD 306, badaniami OECD 310 w oparciu o niedomiar tlenu lub wytwarzanie dwutlenku węgla lub równoważnymi metodami badań.

Badania biodegradacji nie trzeba przeprowadzać, jeżeli:

- klasyfikację substancji, płynu bazowego lub dodatku podano już w wykazie klasyfikacji substancji smarowych lub można przedstawić ważne świadectwo zgodności wystawione przez właściwy organ.
- Substancję uważa się za nieulegającą biodegradacji, jeśli nie spełnia kryteriów biodegradowalności całkowitej i potencjalnej biodegradowalności.

Wnioskodawca może także korzystać z danych dla innych substancji w celu dokonania oceny biodegradowalności substancji. Dane dla innych substancji do oceny biodegradowalności danej substancji zostaną przyjęte, jeśli substancja referencyjna różni się jedynie jedną grupą funkcyjną lub fragmentem od substancji zastosowanej w produkcie. Jeśli substancja referencyjna ulega szybkiej lub potencjalnej biodegradacji, a grupa funkcyjna wywiera pozytywny wpływ na biodegradację tlenową, zastosowaną substancję także można uważać za taką, która ulega szybkiej lub potencjalnej biodegradacji. Grupy funkcyjne lub fragmenty mające pozytywny wpływ na biodegradację to: alkohole alifatyczne i aromatyczne [-OH], kwasy alifatyczne i aromatyczne [-C(=O)-OH], aldehydy [-CHO], estry [-C(=O)-O-C], amidy [-C(=O)-N lub -C(=S)-N]. Należy dostarczyć odpowiednią i wiarygodną dokumentację badania z wykorzystaniem substancji referencyjnej. W przypadku porównania z fragmentem, który nie został wymieniony powyżej, należy dostarczyć odpowiednią i wiarygodną dokumentację badań dotyczących pozytywnego wpływu grupy funkcyjnej na biodegradację substancji podobnych pod względem struktury.

4.2. Biokumulacja

Nie trzeba określać (potencjalnej) biokumulacji danej substancji, jeżeli:

- MM substancji > 800 g/mol, lub
- średnica cząsteczki $> 1,5$ nm (> 15 Å), lub
- wartość współczynnika podziału oktanol-woda $\log K_{ow} < 3$ lub > 7 , lub
- zmierzony współczynnik biokoncentracji (BCF) wynosi ≤ 100 L/kg, lub
- substancja jest polimerem i masa cząsteczkowa frakcji poniżej 1 000 g/mol wynosi mniej niż 1 %.

Ponieważ większość substancji stosowanych w smarach jest hydrofobowa, wartość BCF powinna być oparta na zawartości wagowej lipidu i należy dopilnować, aby zapewnić odpowiedni czas napromieniania.

Współczynnik biokoncentracji (BCF) ocenia się zgodnie z częścią C.13 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 lub równoważnymi metodami badań.

Wartość współczynnika podziału oktanol/woda ($\log K_{ow}$) ocenia się zgodnie z częścią A.8 załącznika do rozporządzenia (WE) nr 440/2008 lub OECD 123, lub równoważnymi metodami badań. W przypadku substancji organicznej innej niż środek powierzchniowo czynny, dla której nie jest dostępna wartość doświadczalna, można zastosować metodę obliczeniową. Dopuszcza się następujące metody obliczeniowe: CLOGP, LOGKOW, (KOWWIN) oraz SPARC. Jeżeli szacunkowe wartości $\log K_{ow}$ uzyskane za pomocą dowolnej z tych metod obliczeniowych < 3 lub > 7 , wskazuje to, że substancja nie ulegnie biokumulacji.

Wartości $\log K_{ow}$ mają zastosowanie jedynie do organicznych związków chemicznych. Aby ocenić potencjał biokumulacji związków nieorganicznych, środków powierzchniowo czynnych i niektórych związków metaloorganicznych, należy przeprowadzić pomiary współczynnika biokoncentracji (BCF).

Kryterium 5 – Surowce odnawialne

Wytworzony produkt powinien zawierać węgiel pochodzący z surowców odnawialnych wysokości:

- ≥ 50 % (m/m) dla kategorii 1,
- ≥ 45 % (m/m) dla kategorii 2,
- ≥ 70 % (m/m) dla kategorii 3,
- ≥ 50 % (m/m) dla kategorii 4,
- ≥ 50 % (m/m) dla kategorii 5.

Zawartość węgla pochodzącego z surowców odnawialnych oznacza procentową wartość masy składnika A $\times$ [liczba atomów C w składniku A, które pochodzą z olejów (roślinnych) lub tłuszczów (zwierzęcych) podzielonych przez całkowitą liczbę atomów C w składniku A] plus procentowa wartość masy składnika B $\times$ [liczba atomów C w składniku B, które pochodzą z olejów (roślinnych) lub tłuszczów (zwierzęcych) podzielonych przez całkowitą liczbę atomów C w składniku B] plus procentowa wartość masy składnika C $\times$ [liczba atomów C w składniku C, które pochodzą z olejów (roślinnych) lub tłuszczów (zwierzęcych) podzielonych przez całkowitą liczbę atomów C w składniku C] itd.

Wnioskodawca wskazuje we wniosku rodzaj(-e), źródło (źródła) oraz pochodzenie surowców odnawialnych znajdujących się w głównych składnikach.

Ocena i weryfikacja: Wnioskodawca dostarcza właściwemu organowi deklarację zgodności z niniejszym kryterium.

Kryterium 6 – Minimalne parametry techniczne

- a) Płyny hydrauliczne: co najmniej kryteria dotyczące parametrów technicznych określone w aktualnej normie ISO 15380, tabele 2–5. Dostawca wskazuje na karcie produktu, które 2 elastomery zostały zbadane.
- b) Oleje przemysłowe i oleje do przekładni zębatych okrętowych: co najmniej wymogi dotyczące parametrów technicznych określone w DIN 51517. Dostawca wskazuje na karcie produktu, którą sekcję (I, II lub III) wybrano.
- c) Oleje do pił łańcuchowych: co najmniej kryteria dotyczące parametrów technicznych określone w RAL UZ 48 certyfikatu Blue Angel.
- d) Oleje do dwusuwów do zastosowań na morzu: co najmniej kryteria dotyczące parametrów technicznych określone w dokumencie „NMMA Certification for Two-Stroke Cycle Gasoline Engine Lubricants” w NMMA TC-W3.
- e) Oleje do dwusuwów do zastosowań na lądzie: co najmniej poziom EGD kryteriów dotyczących parametrów technicznych określonych w normie ISO 13738:2000.
- f) Wszystkie inne smary: odpowiednie do danego zastosowania.

Ocena i weryfikacja: Wnioskodawca dostarcza właściwemu organowi deklarację zgodności z niniejszym kryterium oraz powiązane dokumenty.

Kryterium 7 – Informacje umieszczone na oznakowaniu ekologicznym UE

Oznakowanie fakultatywne zawiera pole z następującym tekstem:

- „— Zmniejszona szkodliwość dla wody i gleby w trakcie używania
- Zawiera dużą część materiału pochodzenia biologicznego”.

Wytyczne dotyczące stosowania oznakowania fakultatywnego zawierającego pole tekstowe można znaleźć w dokumencie „Guidelines for the use of the EU Ecolabel Logo” („Wytyczne dotyczące stosowania logo oznakowania ekologicznego”) zamieszczonym na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/promo/logos_en.htm

Ocena i weryfikacja: Wnioskodawca dostarcza właściwemu organowi próbkę opakowania produktu, na którym znajduje się oznakowanie, wraz z deklaracją zgodności z niniejszym kryterium.

Tabela 1

Kryteria dotyczące smaru i każdej określonej substancji

	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5	
Kryteria	Płyny hydrauliczne, oleje przekładniowe do ciągników	Smary stałe, smary stałe do tulei wału śrubowego	Oleje do pił łańcuchowych, środki antyadhezyjne do betonu, smary do lin stalowych oraz inne smary podlegające całkowitemu zużyciu	Oleje do dwusuwów do zastosowań na lądzie i na morzu	Oleje przemysłowe i oleje do przekładni zębatych okrętowych	
Zwroty określające zagrożenie i zwroty R wskazujące na zagrożenia dla środowiska i zdrowia człowieka (odstępstwo od kryterium 1 lit. a)	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5	
Zwroty określające zagrożenie i zwroty R wskazujące na zagrożenia dla środowiska i zdrowia człowieka związane ze smarem w czasie stosowania	Brak (Najniższy limit klasyfikacyjny w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008 lub dyrektywie 1999/45/WE)	Brak (Najniższy limit klasyfikacyjny w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008 lub dyrektywie 1999/45/WE)	Brak (Najniższy limit klasyfikacyjny w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008 lub dyrektywie 1999/45/WE)	Brak (Najniższy limit klasyfikacyjny w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008 lub dyrektywie 1999/45/WE)	Brak (Najniższy limit klasyfikacyjny w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008 lub dyrektywie 1999/45/WE)	
Wyłączenie szczególnych substancji (kryterium 1 lit. b) oraz 2)	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5	
Lista OSPAR; unijny wykaz priorytetowych substancji w dziedzinie polityki wodnej; fluorowce organiczne; azotyny; metale lub związki metali z wyjątkiem Na, K, Mg, Ca, a w przypadku zagęszczaczy Li, Al; CMR kat.1,2 (R45, R46, R49, R60 lub R61); lista kandydacka dotycząca załącznika XIV do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	
Toksyczność dla środowiska wodnego (tylko kryterium 3.2)	Łączne stężenie masowe (wartość procentowa masy) substancji występujących w					
	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5	
Nietoksyczne (D)	Nieograniczone					
Szkodliwe (E)	10 mg/l < ostra toksyczność ≤ 100 mg/l lub 1 mg/l < NOEC ≤ 10 mg/l	≤ 20	≤ 25	≤ 5	≤ 25	≤ 20

Toksyczność dla środowiska wodnego (tylko kryterium 3.2)		Łączne stężenie masowe (wartość procentowa masy) substancji występujących w				
		Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Toksyczne (F)	1 mg/l < ostra toksyczność ≤ 10 mg/l lub 0,1 mg/l < NOEC ≤ 1 mg/l	≤ 5	≤ 1	≤ 0,5	≤ 1	≤ 5
Bardzo toksyczne (G)	Ostra toksyczność ≤ 1 mg/l lub NOEC ≤ 0,1 mg/l	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 1/M (*)
Biodegradacja i biokumulacja (kryterium 4)		Łączne stężenie masowe (wartość procentowa masy) substancji występujących w				
		Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Ulegające całkowitej biodegradacji tlenowej (A)		> 90	> 75	> 90	> 75	> 90
Ulegające potencjalnej biodegradacji tlenowej (B)		≤ 5	≤ 25	≤ 5	≤ 20	≤ 5
Nieulegające biodegradacji ANI biokumulacji (C)		≤ 5		≤ 5	≤ 10	≤ 5
Nieulegające biodegradacji ORAZ ulegające biokumulacji (X)		≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1
Fracja niepoddana ocenie toksyczności dla organizmów wodnych (kryterium 3.2) ani biodegradacji/biokumulacji (kryterium 4)		Łączne stężenie masowe (wartość procentowa masy) substancji występujących w				
		Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
		< 0,5	< 0,5	< 0,5	< 0,5	< 0,5
Odnawialność (kryterium 5)		Łączne stężenie masowe (wartość procentowa masy) substancji występujących w:				
		Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Na podstawie węgla		≥ 50 %	≥ 45 %	≥ 70 %	≥ 50 %	≥ 50 %
Minimalne parametry techniczne (kryterium 6)		Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
		Płyny hydrauliczne: ISO 15380, tabele 2-5. Oleje przekładniowe do ciągników: odpowiednie do danego zastosowania.	Odpowiednie do danego zastosowania	Oleje do pił łańcuchowych: zgodnie z RAL UZ 48. Inne: odpowiednie do danego zastosowania	Oleje do dwusuwów do zastosowań na morzu: zgodnie z NMMA TC-W3 Oleje do dwusuwów do zastosowań na lądzie: zgodnie z poziomem EGD w ISO 13738:2000	Oleje przemysłowe i oleje do przekładni zębatych okrętowych: DIN 51517

(*) M to mnożnik wynoszący 10 dla substancji, które są bardzo toksyczne dla środowiska wodnego zgodnie z tabelą 1b dyrektywy Komisji 2006/8/WE (Dz.U. L 19 z 24.1.2006, s. 12).

Mnożnik (M)	Wartość LC50 lub EC50 („L(E)C50”) substancji
1	$0,1 < L(E)C50 \leq 1$
10	$0,01 < L(E)C50 \leq 0,1$
100	$0,001 < L(E)C50 \leq 0,01$
1 000	$0,0001 < L(E)C50 \leq 0,001$

W przypadku substancji, których wartość LC50 lub EC50 jest niższa niż 0,0001 mg/l, stosowne stężenia graniczne wylicza się odpowiednio (kolejne wartości według współczynnika 10).

Tabela 2

Wymogi dotyczące toksyczności dla organizmów wodnych dla różnych kategorii smarów – Wymogi związane z danymi dotyczącymi smaru i jego głównych składników

Kryterium 3.1	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3	Kategoria 4	Kategoria 5
Ostra toksyczność dla organizmów wodnych w przypadku świeżo przygotowanego smaru na trzech poziomach troficznych: algi, rozwielitki i ryby	> 100 mg/l	> 1 000 mg/l	> 1 000 mg/l	> 1 000 mg/l	> 100 mg/l
Ostra toksyczność dla organizmów wodnych dla każdego głównego składnika na każdym z dwóch poziomów troficznych: algi i rozwielitki	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l